

RIGÓ BÉLA

Örkényes üzenetek

Tatjana Voronkinának

Tóték

*Ne nézz a zsarnok szemébe!
Felébred benne a vadállat.
Ne nézz a háta mögé se,
mert amit nem lát, attól retteg.
Süsd le a szemed! Ha elalszol,
álmodban ő már nincs.*

Macskajáték

*Ne beszélj! Nyávogj, dorombolj,
prüszkölj, karmolva védekezzél!
Macskaszinten minden csak játék.
Ösztön vezet, légy engedelmes!
Így kevesebbet vagy, öreg – ember,
s ami még rosszabb, öregasszony.
Mert az megöl.*

Rózsakiállítás

*Rózsakertész, legyél te költő!
Verseket ültess a jövőbe!
Higgyél bennük, hogy még kinyílnak,
rólad ragyognak, illatoznak,
és érted is szűrnak a tüskék.
Úgy élsz tovább, ahogy szeretnél
élni ma is.*

Egypercesek

(Néhány fortocska még kinyílik
télről vacogó ablakunkon.)

*Ezeket mind egy lélegzettel
olvasod végig. Fulladozhatsz
közben. Sebj. Végül kifújod
a romlott levegőt magadból.
Így mindig szellőzik a lélek.
Hogyba hagyják.*

Megjegyzések

„Félperceseim” önmaguknál hosszabb magyarázatot igényelnek. Az ajánlás nem véletlen. Tatjana Voronkina megrendelésére születtek meg. Ezért fortocskák például a téli szellőztetések biztosító kisablakok, a hadifogságot megjárt Örkény sem mondhatta volna másképp.

Oroszországban is többfelé megemlékeztek Örkény István századik születésnapjáról. Tatjana Voronkina novellákat fordított az ottani Nagyvilág, az *Inosztannaja Lityeratura* számára. A *Voronyezs* című folyóiratot rábeszélte a hasonló című Örkény-dráma szövegének közlésére. Még a „határon túli” orosz folyóiratokban is volt igény az egykori Szovjetunió szerte sikeres íróra. A tallinni *Vüsgorod* is új anyagot kért. A minszki *Nyomon* pedig egy terjedelmesebb Örkény-válogatást közölt júniusi számában. Ehhez kellett a versciklusom, hadd lássák, ez az író még mindig próféta a saját hazájában is.

Az ünneplésből csupán azokat a publikációkat említettem, amelyekben szerepe volt Tányának. (Első férjétől ráragadt családnevét magyar barátainak jó része nem ismeri.) Saját – elfogult – véleményem helyett hadd idézzem Barna Imre laudációját, amelyet 2010. február 9-én mondott el a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Füst Milán-nagydíj átadásakor: „Tatjana Voronkina irodalmunk egyik legfőbb képviselője a nagyvilágban, 'a magyar irodalom orosz írója'... Hosszú pályája során több mint 300 kötetnyi magyar irodalmat fordított le, mintegy személyes ügyként, már-már társalkotóként alkotva újra orosz nyelven minden egyes művet... Neki köszönhetjük többek között, hogy méltóképpen szólalhattak meg oroszul Jókai és Krúdy, Babits és Kosztolányi, Karinthy és Németh László, Illyés és Szabó Magda, Fejes Endre és Kányádi Sándor. Kedves szerzőjét, Örkény Istvánt is általa ismerte és szerette meg az orosz irodalmi és színházi közönség. Végül, de korántsem utolsó sorban, az ő érdeme, hogy a minap végre oroszul is megjelenhetett a magyar Füst Milán európai remekműve, „A feleségem története.” (Ez a díjátadás egyébként kész számmisztikai parádé. Tánya a századik volt, aki átvehette a Füst Milán-fordítói ösztöndíjat, a tizenötödik nyertese volt a nagydíjnak, ezt *A feleségem történetének* orosz kiadásáért kapta, amely – Füst Milán halála után – éppen a huszonötödik.)